

3 To 116/2002

Vrchní soud
v Olomouci

U s n e s e n í

Vrchní soud v Olomouci projednal ve veřejném zasedání konaném dne 29. ledna 2003 odvolání obžalovaných **J M**, nar. , **M H**, nar. , **M P**, nar. a Krajského státního zástupce v Brně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 7. 2001, čj. 2 T 55/94 – 989 a rozhodl t a k t o :

I. Z podnětu odvolání všech obžalovaných a státního zástupce se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b) tr.ř. z r u š u j e .

II. Za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr.ř. se nově rozhoduje tak, že podle § 223 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. per analogiam se z a s t a v u j e trestní stíhání obžalovaných

1. M H

nar. v , soukromého podnikatele, trvale bytem
č.

2. J M

nar. v , soukromého podnikatele, trvale bytem

3. M P

nar. v soukromého podnikatele, trvale bytem

pro skutky uvedené v obžalobě Krajského státního zástupce v Brně, sp.zn. Kv 83/92-111, ze dne 22. 8. 1994, kterých se měli dopustit tím, že

v době od 6. 1. 1992 do 3. 3. 1992 společně, jako majitelé firmy B.O.S. Falco, spol. s r.o., Brno, Opletalova č. 4, registrované v podnikovém rejstříku Městského soudu v Brně dne 21. 11. 1991, odebírali od různých firem z České republiky alkoholické nápoje za cenu bez daně z obrátu a následně je prodávali dalším firmám na území České republiky a Slovenské republiky, avšak za cenu s daní z obrátu, a to v těchto případech:

1. dne 6. 1. 1992 od firmy Seliko Olomouc odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 7.400 ks a téhož dne ho prodali firmě Banti a Japl, Brno,
2. dne 7. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Masokomp Havlíčkův Brod,
3. dne 9. 1. 1992 od firmy Seliko Olomouc odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 12.600 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
4. dne 9. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 10. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
5. dne 10. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě MAST, Bratislava,
6. dne 10. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 13. 1. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
7. dne 13. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě MAST Bratislava,
8. dne 15. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 16. 1. 1992, resp. 17. 1. 1992, ji prodali Z , nar. , bytem , č. resp. firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
9. dne 20. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
10. dne 20. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 800 ks a dne 21. 1. 1992 ho prodali firmě Restaurace "U Trávníčků", majitele J K , nar. ,

11. dne 21. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 580 ks s přepravkami, který prodali firmě Zero, Bořetická č. 20, Brno,
12. dne 21. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
13. dne 22. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
14. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali meruňku 35 % 0,5 l v množství 20.000 ks a dne 9. 3. 1992 ji prodali firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
15. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 15.000 ks a 750 přepravek a téhož dne je prodali firmě Japl, Brno,
16. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 10.920 ks a 910 přepravek a téhož dne je prodali firmě Logos Olomouc,
17. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 27. 1. 1992 ji prodali firmě Gemico General Trading, Brno,
18. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 15.000 ks a 1250 přepravek a téhož dne je prodali R H. nar. bytem č.
19. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 15.000 ks a 1250 přepravek a téhož dne je prodali firmě Japl, Brno,
20. dne 3. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali fernet Linea Nivnice 0,5 l v množství 10.000 ks a téhož dne ho prodali Z Z , nar bytem
21. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 5. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
22. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Nera, Ivo Rampula, bytem Blansko, Dvorská 84,
23. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,
24. dne 5. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 6. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,

25. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali Z Z , nar. bytem
26. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 7. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
27. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali meruňku 0,5 l v množství 13.440 ks a téhož dne ji prodali Z Z nar. , bytem
28. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Dobiášová, Bystřice nad Pernštejnem,
29. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Brno,
30. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 10. 2. 1992 ji prodali firmě Gemico, Brno,
31. dne 10. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 20.000 kusů a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,
32. dne 11. 2. 1992 od firmy Fruta Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.160 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
33. dne 11. 2. 1992 od firmy Fruta Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
34. dne 12. 2. 1992 od firmy Fruta Brno - závod Aromka odebrali rum tuzemský 0,5 l v množství 13.440 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl Brno,
35. dne 12. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast Brno,
36. dne 13. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 1 l v množství 12.096 ks a téhož dne ho prodali dílem firmě Josef Vogl, Praha, Hlavatého č. 662, dílem firmě Bud, Brno, Schwaigrova č. 2 a dílem firmě Mast, Bratislava,
37. dne 14. 2. 1992 od firmy Fruta Brno, závod Brno - provoz Znojmo odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.160 ks a téhož dne ho prodali firmě František Schönbaum, Malešovice 109 a dílem firmě R+B Velešovice 288,
38. dne 17. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Gatrak Slušovice,

39. dne 17. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Bratislava,
40. dne 18. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Limax, Bratislava,
41. dne 18. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Linea Nivnice 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Eurocoop Bratislava,
42. dne 18. 2. 1992 od firmy Fruta Brno - závod Aromka odebrali rum tuzemský 0,5 l v množství 9.120 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
43. dne 19. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Bratislava,
44. dne 26. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,
45. dne 27. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 8.000 ks a 11.010 ks do 0,5 l a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,
46. dne 3. 3. 1992 od firmy Comerx Brno odebrali vodku Pražskou 0,7 l v množství 9.396 ks a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,

a přesto, že jim v těchto obchodních případech vznikla povinnost odvést jako daň z obrátu k 22. 2. 1992 (za lednové obchody) částku 15.778.770,- Kč, k 22. 3. 1992 (za únorové obchody) částku 578.794,- Kč uvedenou daň Finančnímu úřadu Brno 1 neodvedli, ale naopak se svoji daňovou povinností snažili dne 30. 3. 1992 administrativně zakrýt fiktivními účetními převody zboží z firmy B.O.S. Falco, spol. s r. o., Brno, na firmu Malatínek, majitele R M , nar. bytem , za cenu bez daně z obrátu a zpět za cenu s daní z obrátu, přičemž svým jednáním za uvedené období zkrátili daň z obrátu o částku celkem 39.336.248,- Kč,

t e d y ve větším rozsahu měli zkrátit daň a způsobit tak škodu velkého rozsahu,

čímž měli spáchat trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné dávky podle § 148 odst. 1, odst. 3 tr.zák.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní J. M. , M. H. a M. P. uznáni vinnými trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné dávky podle § 148 odst. 1, odst. 3 tr. zák., platného do 31. 12. 1993, kterého se měli dopustit tím, že v době od 6. 1. 1992 do 3. 3. 1992 společně, jako majitelé firmy B.O.S. Falco, spol. s r. o., Brno, Opletalova č. 4, registrované v podnikovém rejstříku Městského soudu v Brně dne 21. 11. 1991, odebírali od různých firem z České republiky alkoholické nápoje za cenu bez daně z obratu a následně je prodávali dalším firmám na území České republiky a Slovenské republiky, avšak za cenu s daní z obratu, a to v těchto případech:

1. dne 6. 1. 1992 od firmy Seliko Olomouc odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 7.400 ks a téhož dne ho prodali firmě Banti a Japl, Brno,
2. dne 7. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Masokomp Havlíčkův Brod,
3. dne 9. 1. 1992 od firmy Seliko Olomouc odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 12.600 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
4. dne 9. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 10. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
5. dne 10. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě MAST, Bratislava,
6. dne 10. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 13. 1. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
7. dne 13. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě MAST Bratislava,
8. dne 15. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 16. 1. 1992, resp. 17. 1. 1992, ji prodali Z. Z. nar. bytem , resp. firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
9. dne 20. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
10. dne 20. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 800 ks a dne 21. 1. 1992 ho prodali firmě Restaurace "U Trávníčků", majitele J. K. nar.

11. dne 21. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l
v množství 580 ks s přepravkami, který prodali firmě Zero, Bořetická č. 20, Brno,
12. dne 21. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l
v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
13. dne 22. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l
v množství 20.000 ks s přepravkami a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
14. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali meruňku 35 % 0,5 l v množství 20.000 ks a
dne 9. 3. 1992 ji prodali firmě Masokomp, Havlíčkův Brod,
15. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l
v množství 15.000 ks a 750 přepravek a téhož dne je prodali firmě Japl, Brno,
16. dne 23. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 10.920
ks a 910 přepravek a téhož dne je prodali firmě Logos Olomouc,
17. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 40 % 0,7 l
v množství 18.000 ks a dne 27. 1. 1992 ji prodali firmě Gemico General Trading, Brno,
18. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 15.000
ks a 1250 přepravek a téhož dne je prodali R. H. nar.
bytem
19. dne 24. 1. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum tuzemský 40 % 1 l v množství 15.000
ks a 1250 přepravek a téhož dne je prodali firmě Japl, Brno,
20. dne 3. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali fernet Linea Nivnice 0,5 l
v množství 10.000 ks a téhož dne ho prodali Z. Z. , nar. bytem
21. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a
dne 5. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
22. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l
v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Nera, Ivo Rampula, bytem Blansko,
Dvorská 84,
23. dne 4. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a
dne 6. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
24. dne 5. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a
dne 6. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,

25. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali Z l Z nar. bytem
26. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 7. 2. 1992 ji prodali firmě Japl, Brno,
27. dne 6. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali meruňku 0,5 l v množství 13.440 ks a téhož dne ji prodali Z Z nar. bytem
28. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Dobiášová, Bystřice nad Pernštejnem,
29. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Brno,
30. dne 7. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a dne 10. 2. 1992 ji prodali firmě Gemico, Brno,
31. dne 10. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
32. dne 11. 2. 1992 od firmy Fruta Brno odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.160 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
33. dne 11. 2. 1992 od firmy Fruta Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,
34. dne 12. 2. 1992 od firmy Fruta Brno - závod Aromka odebrali rum tuzemský 0,5 l v množství 13.440 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl. Brno,
35. dne 12. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Bratislava,
36. dne 13. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 1 l v množství 12.096 ks a téhož dne ho prodali dílem firmě Josef Vogl, Praha. Hlavatého č. 662, dílem firmě Bud, Brno, Schwaigrova č. 2 a dílem firmě Mast, Bratislava,
37. dne 14. 2. 1992 od firmy Fruta Brno, závod Brno - provoz Znojmo odebrali rum tuzemský 40 % 0,5 l v množství 20.160 ks a téhož dne ho prodali firmě František Schönbaum, Malešovice 109 a dílem firmě R+B Velešovice 288,
38. dne 17. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Gatrak Slušovice,

39. dne 17. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Bratislava,

40. dne 18. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Fruta Brno 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Limax, Bratislava,

41. dne 18. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Linea Nivnice 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Eurocoop Bratislava,

42. dne 18. 2. 1992 od firmy Fruta Brno - závod Aromka odebrali rum tuzemský 0,5 l v množství 9.120 ks a téhož dne ho prodali firmě Japl, Brno,

43. dne 19. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali rum firmy Starorežná Prostějov 0,5 l v množství 20.000 ks a téhož dne ho prodali firmě Mast, Bratislava,

44. dne 26. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 18.000 ks a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,

45. dne 27. 2. 1992 od firmy Zero Brno odebrali vodku Jelínek 0,7 l v množství 8.000 ks a 11.010 ks do 0,5 l a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,

46. dne 3. 3. 1992 od firmy Comerx Brno odebrali vodku Pražskou 0,7 l v množství 9.296 ks a téhož dne ji prodali firmě Japl, Brno,

a přesto, že jim v těchto obchodních případech vznikla povinnost odvést jako daň z obrátu k 22. 2. 1992 (za lednové obchody) částku 15.778.770,- Kč, k 22. 3. 1992 (za únorové obchody) částku 22.978.684,- Kč, k 22. 4. 1992 (za březnové obchody) částku 578.794,- Kč, uvedenou daň Finančnímu úřadu Brno 1 neodvedli, ale naopak se svoji daňovou povinností snažili dne 30. 3. 1992 administrativně zakrýt fiktivními účetními převody zboží z firmy B.O.S. Falco, spol. s r.o., Brno, na firmu Malatinec, majitele R. , nar. bytem , za cenu bez daně z obrátu a zpět za cenu s daní z obrátu, přičemž svým jednáním za uvedené období zkrátili daň z obrátu o částku celkem 39.336.248,- Kč.

Za to byli odsouzeni podle § 148 odst. 3 tr. zák. za použití § 40 odst. 1 tr. zák. a § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. k trestu odnětí svobody každý v trvání dvou roků. Podle § 59 odst. 1 tr. zák. byl u všech obžalovaných výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen na zkušební dobu pěti roků.

Rozsudek krajského soudu právní moci nenabyl, neboť byl v zákonné lhůtě napaden odvoláním všech tří obžalovaných a Krajského státního zástupce v Brně.

Odvolání obžalovaného J. M. vypracované jeho obhájcem JUDr. Josefem Čechem, je zaměřeno do výroku o vině i trestu. Odvolatel namítá, že na základě provedeného dokazování učinil soud prvního stupně nesprávný právní závěr, pokud v jeho případě rozhodl o vině a trestu tak, jak je uvedeno v napadeném rozsudku. Dle jeho názoru nebyla naplněna jak formální, tak materiální stránka zažalovaného trestného činu. Na základě provedeného dokazování nebyly dány takové důkazy, ze kterých by se dalo usoudit, že byla naplněna po stránce subjektivní skutková podstata trestného činu dle § 148 tr. zák. Z výpovědi všech obžalovaných a též z výpovědi svědků lze dovodit, že problematiku daně z obratu řešili. Poté, co nebylo možné realizovat z jejich pohledu výhodný obchod s Ruskem, který by jim zajistil dostatek finančních prostředků s možností daň z obratu uhradit, shledali jinou možnost, jak danou problematiku řešit. Byli ubezpečeni v tom směru, že předmětnou daň lze převést na jiný subjekt. Když se tato možnost naskytla, tak podle nich řádně daň z obratu převedli na jiný subjekt, kterému poskytli veškeré finanční prostředky v řádech milionů, které z obchodní činnosti získali. Již z tohoto je patrné, že jim nevznikl žádný majetkový prospěch. Dále odvolatel zdůraznil, že v rozhodném období ani neměli možnost finančnímu úřadu vše vysvětlit, či na základě pokynů finančního úřadu věc dořešit, protože byli dáni do vazby a měli ztíženou možnost komunikace se správcem daně. Odvolatel upozornil na výpověď svědka J. , který byl s danou problematikou seznámen. K materiální stránce trestného činu uvedl, že tato není dána. Dále namítl, že orgány činnými v trestním řízení a soudem nebyla poskytnuta ochrana tak, jak má na mysli ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Každý má právo, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů. V tomto směru odkázal na čl. VI Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolu č. 11. Nebylo vinou obžalovaných, že došlo k absolutně zbytečným průtahům v řízení. Přiměřená lhůta k projednání počíná běžet od zadržení konkrétní osoby, v jejich případě se jedná o den 27. 4. 1992. Obžaloba byla na soud podána 30. 8. 1994 a po více jak 6 letech bylo nařízeno první hlavní líčení. Případný trest proto postrádá jakýkoliv smysl a účel, a to s poukazem na společenskou nebezpečnost jednání obžalovaných. V mezidobí došlo ke změně rodinných poměrů jeho osoby. Stará se řádně o rodinu, žije řádným životem občana

tohoto státu a nedopustil se žádné trestné činnosti. Závěrem navrhl, aby vrchní soud zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a jej zprostil obžaloby. Pokud by odvolací soud byl jiného názoru, tak v otázce trestu by bylo možné se ztotožnit s názorem soudu prvního stupně. Z odůvodnění napadeného rozsudku lze dovodit, že materiální stránka, pokud byla zachována, tak pouze v nepatrné míře a proto navrhl zamítnout odvolání státního zástupce jako nedůvodné.

Odvolání obžalovaného M. P. vypracované jeho obhájcem JUDr. Miloslavem Petrželou, brojí proti výroku o vině i trestu. Odvolatel uvedl, že pokud jde o skutková zjištění soudu prvního stupně co do počtu obchodních případů, obchodního obratu atd., nemá žádných námitek a také tuto skutečnost jak ve fázi přípravného řízení, tak během hlavního líčení, žádným způsobem nerozporoval. Zásadní výhradu odvolatel vznesl k hodnocení subjektivní stránky u jeho osoby, a to v tom smyslu, že je přesvědčen, že nenaplnil subjektivní stránku trestného činu. Jak vyplývá z obsahu trestního spisu, vycházel z informací a právních rad advokátního koncipienta advokátky JUDr. U. a to JUDr. M. D., který potvrdil, že postup, který zvolil odvolatel a jeho společníci, je legální. Ve světle této informace také došlo k tomu, co se popisuje v odůvodnění i ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Tato obhajoba není dle jeho názoru vyvrácena, neboť nikde neexistuje důkaz o opaku, když procesní výpověď svědka JUDr. M. D. neexistuje, jak také vyplývá z hodnocení, provedeného ze strany nalézacího soudu v odůvodnění napadeného rozsudku. Dále poukázal na to, že jemu, ani jeho spoluobžalovaným, v předmětné trestní věci se nedostalo spravedlivého procesu, protože obžaloba byla ze strany krajského státního zastupitelství podána k věcně a místně příslušnému soudu dne 30. 8. 1994 a první hlavní líčení bylo ve věci nařízeno až na den 4. 1. 2001, přičemž lze zcela jednoznačně konstatovat, že na tom nenese vinu odvolatel ani nikdo ze spoluobžalovaných. Již jen tato skutečnost, ve světle rozhodování v příslušných mezinárodních soudních institucích, stačí k tomu, aby byl tento proces označen za proces, při němž byla porušována základní lidská práva, v tomto směru právo na spravedlivý proces. Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu, ohledně jeho osoby, zrušil a podle § 226 písm. b) tr. ř. jej zprostil obžaloby.

Ve vyjádření k odvolání státního zástupce obžalovaný M. P. prostřednictvím svého obhájce JUDr. Miloslava Petržely, uvedl, že s tímto odvoláním se neztotožňuje a namítá, že státní zástupce naprosto pominul, že ve věci uplynula doba 6 roků a 4 měsíců od podání obžaloby do nařízení prvního hlavního líčení a v tomto směru si troufá tvrdit, že proces, který probíhal, byl procesem nespravedlivým. Dále uvedl, že je třeba zohlednit, že od skutku, který je mu kladen za vinu, uplynula k dnešnímu dni doba delší 10-ti roků a nelze konstatovat, že by se za tuto dobu projevil jako závadová osoba, mající sklon k páčání trestné činnosti. Pokud byl v uvedené době odsouzen, je k dnešnímu dni odsouzení zahlazené, a to nejen k dnešnímu dni, ale i ke dni rozhodování soudu prvního stupně. Závěrem navrhl, aby odvolání státního zástupce bylo zamítnuto.

Odvolání obžalovaného M. H., vypracované jeho obhájcem JUDr. Miloslavem Petrželou, brojí proti výroku o vině i trestu. Odvolatel namítá, že pokud jde o výrok o vině, skutečností zůstává, že k popsáním 46 obchodním případům došlo a v tomto směru nemá k těmto zjištěním vážnějších výhrad. Jeho výhrady směřují k subjektivní stránce trestného činu a nadále uvádí, že u něj nebyl přítomen ani nepřímý úmysl ve smyslu ustanovení § 4 písm. b) tr. zák., natož úmysl přímý. Veškeré jeho jednání i jeho společníků, bylo podmíněno a vyplývalo z nesprávných informací, jichž se jim dostalo v podobě právních stanovisek a rad od tehdejšího advokátního koncipienta JUDr. D. Byli všichni ujištěni o legálnosti a dovolenosti tohoto jednání. Navíc se domnívá, že tento jeho argument a tato jeho obhajoba, nebyly vyvráceny provedenými důkazy, a to zejména proto, že neexistuje procesně použitelná výpověď svědka JUDr. M. D. V žádném případě nebyl srozuměn s tím, že se dopustil nějakým jednáním úmyslného trestného činu. Z těchto důvodů nesouhlasí s hodnocením subjektivní stránky tak, jak ji provedl soud prvního stupně. Dále poukázal na to, že se mu v tomto trestním řízení nedostalo spravedlivého procesu z následujících důvodů. Obžaloba v této trestní věci byla podána krajským státním zastupitelstvím Krajskému soudu v Brně dne 30. 8. 1994. První hlavní líčení bylo nařízeno až na den 4. 1. 2001, tj. 6 roků a 4 měsíce po nápadu obžaloby k věcně a místně příslušnému soudu. Navíc je v této souvislosti třeba poukázat na to, že k této absolutně neodůvodnitelné prodlevě nedošlo sebemenším zaviněním obžalovaných. Od doby údajné trestné činnosti k současné době uplynula doba více jak 10-ti roků, během které žil naprosto řádným způsobem života a tato doba je dostatečně dlouhá k učinění závěru, že

není žádnou kriminálně závadovou osobou či osobou v obecném slova smyslu, která by měla sklony k páčání trestné činnosti. Závěrem navrhl, aby napadený rozsudek byl odvolacím soudem v celém rozsahu zrušen a bylo rozhodnuto podle § 226 písm. b) tr. ř. o zproštění obžaloby v plném rozsahu.

Ve svém vyjádření k opravnému prostředku státního zástupce, prostřednictvím svého obhájce JUDr. Miloslava Petržely, obžalovaný M. H. uvedl, že s tímto odvoláním nesouhlasí, neboť se krajský státní zástupce vůbec nezabýval tím, že se mu v jeho trestní věci naprosto bez jeho zavinění či zavinění jeho spoluobžalovaných nedostalo spravedlivého procesu. Poukázal na časové prodlevy v dané trestní věci. Dále namítá, že státní zástupce v podstatě vůbec neuvádí a nevyvrací kvalifikovanou polemiku použití ustanovení § 40 tr. zák. ze strany nalézacího soudu a dále nezohledňuje dobu, která měla uplynout od spáchání skutku, přičemž do uplynutí této doby až do doby současné, by se vtěsnila jak maximální výměra pro zkušební dobu ukládání podmíněného trestu, tak i maximální výměra pro trest zákazu činnosti. Dále vůbec nezohledňuje tu skutečnost, že po celou dobu žil naprosto bezúhonným způsobem života. Závěrem navrhl, aby odvolání státního zástupce bylo jako nedůvodné zamítnuto.

Odvolání Krajského státního zastupitelství v Brně je zaměřeno do výroku o trestu v neprospěch všech tří obžalovaných. Státní zástupce považuje trest odnětí svobody v trvání dvou roků s podmíněným odkladem na zkušební dobu pěti roků za nepřiměřeně nízký, zejména s ohledem na výši způsobené škody a počet útoků. Namítá, že uložení takto nízkého trestu je v rozporu s ustanovením § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák. Nalézací soud postupoval v rozporu s ustanovením § 40 odst. 1 tr. zák. Podotkl, že obžalovaní svým jednáním způsobili českému státu na neuhrazených daních škodu ve výši 39.336.248,- Kč, tedy škodu mnohonásobně převyšující zákonem stanovenou hranici škody velkého rozsahu. Trestného činu se dopustili 46 útoky, tedy větším počtem útoků, a to ve velmi krátkém období tří měsíců (od měsíce ledna 1992 do měsíce března 1992). Motivem jednání obžalovaných byla snaha obohatit sebe na úkor státu o nezaplacené daně, kdy byli srozuměni s povinností odvést daň z obratu a byli si této povinnosti vědomi, kdy provedeným dokazováním bylo prokázáno, že obžalovaní byli při prodeji alkoholických nápojů upozorněni na skutečnost, že prodejní cena nepostačuje ke krytí nákupní ceny a

daně z obratu. Přestože věděli o povinnosti zaplatit daň z obratu, tuto nezaplatili a naopak se snažili pomoci účetních machinací vyhnout se povinnosti zaplatit tuto daň. Provedeným dokazováním u hlavního líčení bylo zjištěno, že obžalovaní jednali v úmyslu přímém dle § 4 písm. a) tr. zák. Českému státu doposud žádný z obžalovaných neuhradil na dlužné dani žádnou částku. Zhodnocením všech hledisek, spoluurčujících stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, ve smyslu ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák., zejména s přihlédnutím k významu chráněného zájmu, který byl jednáním obžalovaných dotčen a dále s přihlédnutím k následku trestného činu a s přihlédnutím k pohnutce jednání obžalovaných, dospěl státní zástupce k závěru, že jednání obžalovaných vykazuje značně vysoký stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Při úvaze o výši trestu však soud tento stupeň nebezpečnosti, jako nejdůležitější kritérium, řádně nezhodnotil v souvislosti s ostatními hledisky, jimiž se ukládání trestu řídí a obžalovaným uložil nepřiměřeně nízké tresty. K tomu, aby bylo v daném případě dosaženo účelu trestu, je třeba obžalovaným uložit nepodmíněný trest odnětí svobody při polovině zákonné trestní sazby a s ohledem na charakter trestné činnosti a způsob provedení trestného činu, obžalovaným uložit dle § 49 a § 50 tr. zák. i trest zákazu činnosti, a to činnosti, spočívající v zákazu podnikání, s předmětem činnosti koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, a to v polovině trestní sazby stanovené § 49 odst. 1 tr. zák. Závěrem navrhl, aby Vrchní soud v Olomouci napadený rozsudek zrušil podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. ve výroku o uloženém trestu odnětí svobody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. sám ve věci rozhodl tak, jak je uvedeno výše.

Intervenující státní zástupkyně u veřejného zasedání před odvolacím soudem dále uvedla, že je absurdní fakt, že soud prvního stupně při úvahách o trestu zohlednil i tu skutečnost, že obžalovaní si na zaplacení daně z obratu nevydělali dostatek finančních prostředků. Na druhé straně soud prvního stupně však dospěl k závěru, že obžalovaní jednali s úmyslem daň z obratu nezaplatit, již od počátku a takto se obohatit a jednali úmyslně podle § 4 písm. a) tr. zák. Tomuto argumentu soudu prvního stupně nelze přisvědčit. Stejně tak nelze přisvědčit tomu, že soud prvního stupně aplikoval ustanovení § 40 tr. zák. Jde o mimořádné ustanovení a z odůvodnění rozsudku vyplývá, že v poměrech jednotlivých obžalovaných, nebyly kromě dosavadní trestní bezúhonnosti zjištěny žádné okolnosti, které by použití tohoto mimořádného ustanovení odůvodnily. Soud prvního stupně

výrazně podcenil společenskou nebezpečnost jednání obžalovaných. Nad rámec odůvodnění odvolání krajského státního zástupce uvedla skutečnost, že od 1. 1. 2002 platí novela trestního zákona, provedená zák. č. 265/2001 Sb., která ve svém novelizovaném ustanovení § 89 odst. 11, posunula hranici jednotlivých kategorií škod. Je proto nutno zvážit působnost trestního zákona podle § 16 odst. 1 a i z pohledu této novely. Škoda, kterou obžalovaní svým jednáním způsobili, převyšuje 8x hranici škody velkého rozsahu a společenská nebezpečnost jejich jednání se ani ve světle novely nesnížila natolik, aby bylo možno zvažovat uložení podmíněných trestů odnětí svobody. K opravným prostředkům obžalovaných uvedla, že jejich námitky, stran absence subjektivní, případně objektivní stránky, nesdílí, neboť jsou opakováním obhajoby, uplatněné před soudem prvního stupně, který se s těmito vypořádal. Nesdílí ani námitky obžalovaných, že bylo porušeno jejich právo na spravedlivý proces. Diskutovanou záležitostí je použití tohoto institutu s argumentací, že ve věci lze shledat průtahy, které porušily právo na projednání věci v přiměřené lhůtě, v důsledku čehož je nutno aplikovat čl. VI odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. I když otázky aplikace zmíněného postupu nebyly ustáleny a zmíněné mnohé problémy v této oblasti ještě nejsou vyřešeny, čl. VI odst. 1 Úmluvy nestanoví za jednoznačný důvod pro zastavení trestního stíhání průtahy řízení a nelze proto ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. v takových případech použít přímo. Citovaný článek VI odst. 1 Úmluvy, nestanoví žádnou výslovnou sankci, již by stíhal porušení tohoto práva, a to ani v podobě konkrétního pozitivně stanoveného důvodu pro zastavení trestního stíhání. Není pochyb, že nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení, jsou závažným negativním jevem, jsou i v rozporu se základními zásadami vnitrostátního práva trestního, neboť odporují účelu trestního řízení, vyjádřeného v § 1 tr. ř. Ani to však samo o sobě nedovoluje, bez existence konkrétní a výslovné právní úpravy, obsažené byť v mezinárodní smlouvě, na níž § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. odkazuje, trestní stíhání obviněného, s odkazem na smysl zákona, zastavit. Nelze nahrazovat nedostatek příslušné pozitivní právní úpravy pouhou analogií, zejména, když trestní zákon obsahuje institut, kterým je možno případné průtahy v řízení vyřešit a tím je promlčení trestního stíhání. Existuje názor, že lze čl. VI odst. 1 Úmluvy použít analogicky za splnění požadavku, že průtahy v konkrétní věci jsou takového charakteru, že bylo extrémním až výjimečným způsobem porušeno právo obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě, jako součást práva na spravedlivý proces. V takových případech se však hovoří o době blížící se lhůtě

promlčení. Dle názoru intervenující státní zástupkyně, o takový případ v této trestní věci nejde.

Obžalovaní Mⁱ H^a a M^a Pⁱ prostřednictvím svého obhájce JUDr. Miloslava Petržely, u veřejného zasedání před soudem druhého stupně uvedli, že nesouhlasí s názorem intervenující státní zástupkyně, že nelze nedostatek příslušné pozitivní právní úpravy nahrazovat analogií. Tento názor státní zástupkyně nesdílí ani Nejvyšší soud ČR, přičemž poukázal na rozhodnutí, které tuto situaci řeší, a to usnesení sp. zn. 4 Tz 1/2002, Nejvyššího soudu ČR, jímž byla zamítnuta stížnost pro porušení zákona, podaná ministrem spravedlnosti. Názor Nejvyššího soudu ČR, že nelze používat analogii, je opačný a ministru spravedlnosti a nejvyššímu státnímu zástupci vytýká příliš restriktivní přístup k ustanovení § 11 odst. 1 tr. ř. Z čl. X Ústavy ČR vyplývá, že Česká republika je mezinárodními úmluvami vázána a tyto mají přednost. V praxi se transformují přes soudy pro lidská práva a jsou známa, zejména vporádávají-li se se spravedlností nebo nespravedlností procesu z hlediska práva obviněného, aby v přiměřené době byl učiněn konec nejistotě, v níž se tato osoba nachází. V dané trestní věci je mimo pochybnost, že od podání obžaloby k nalézacímu soudu, do nařízení prvního hlavní líčení, uplynula doba 6 let a 8 měsíců. Pokud tento postup a lhůta bude akceptována jako „přiměřená“, odkazuje na větší množství rozhodnutí Soudu pro lidská práva, který argumentaci, např. o nedostatečném vybavení justice, nepřipouští. Pokud došlo k prodlevě, tak to nemůže jít k tíži všech tří obžalovaných, protože je ze spisu zřejmé, že nezmařili ani jeden procesní úkon. Tuto skutečnost soud vyjádřil ve svém rozhodnutí, pokud se zabýval otázkou trestu a jeho výše. Při běhu zkušební doby v trvání pěti let by tato uplynula v roce 2008. Předmětný skutek se stal v roce 1992, jednalo by se tedy o dobu 16 let, kdy by bylo sledováno chování obžalovaných, způsob jejich života, když k dnešnímu dni můžeme mít za to, že se nedopustili ničeho, kromě toho, co je předmětem projednávání. Obžalovaní svým přístupem prokazují, že jde o mimořádný excés, dělo se tak v době „pionýrské“ a je to případ nikoliv cílených aktivit, ale spíše případ neznalosti a nerozhodnosti. Obžalovaní byli ve vazbě a i to byl moment, kdy si uvědomili, o co jde. Je tak zajištěno sledování chování těchto lidí po dobu 16-ti let, což je doba dlouhá, aby dokázali, že kriminálníky v negativním slova smyslu nejsou. Proto odvolání státního zástupce navrhl zamítnout.

Obhájce obžalovaného J M JUDr. Josef Čech u veřejného zasedání uvedl, že se ztotožňuje s tím, co uvedl JUDr. Miloslav Petržela. Podotkl, že nebyla vyvrácena obhajoba všech obžalovaných, kterou presentovali od svého zadržení, a to že neměli zkušenost s podnikáním. Neměli jasno, jak pracovat s daní z obratu. V té době, v roce 1992, to přesně nevěděly ani finanční orgány. Obžalovaní spoléhali na rady, které jim byly dány např. Mgr. D . Nebyla vyvrácena slova obžalovaných, že když si uvědomili celou skutečnost, snažili se toto řešit obchody, které jim nevyšly. V první fázi byla zkrácena práva obžalovaných na obhajobu a podání vysvětlení postupem Policie ČR a příslušných finančních orgánů, protože vzetím do vazby jim nebyla dána možnost, aby zhojili následky svého jednání. Svědek J potvrdil, že s obžalovanými jednal, že věděli, v jaké jsou situaci, potvrdil, co mu obžalovaní říkali, jakou měli znalost a povědomost o celé situaci. Pokud měli obžalovaní nějaké zkreslené představy, tak svědek J uvedl, že obžalovaní všemu co říkali a dělali, věřili. Co se týče materiální stránky má za to, že je nepochybné, že Úmluva je součástí našeho právního pořádku a musí tak být i vykládána. Odkázal na svou závěrečnou řeč u hlavního líčení před soudem prvního stupně. Co se týče lhůt, tak obžalovaní byli zadrženi dne 27. 4. 1992, od té doby uplynulo skoro 11 let. Úmluvu je tak třeba použít na celou dobu trestního stíhání. Z materiálů, které měl k dispozici a kterými se příslušné mezinárodní orgány zabývají, je zjevné, že se zde pohybujeme v rozpětí od jednoho do deseti roků. Upozornil na to, že je nutno vyjít i z faktu, že samotná délka doby 6 let a 8 měsíců od podané obžaloby k prvnímu hlavnímu líčení by sama o sobě měla postačit k tomu, aby mohli tvrdit, že nebyla naplněna materiální stránka nebezpečnosti jednání obžalovaných. Jsou tak splněny předpoklady proto, aby Úmluva v tomto konkrétním případě byla aplikována. Rozsudek soudu prvního stupně navrhl zrušit a zprostit jeho klienta obžaloby s tím, aby odvolání státního zástupce bylo jako nedůvodné zamítnuto.

Z podnětu podaných odvolání přezkoumal odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadených výroků rozsudku i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Současně postupoval v intencích věty druhé § 254 odst. 1 tr. ř.

Řízení, předcházející napadenému rozsudku, není zatíženo procesními vadami, které by měly za důsledek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo

právo obhajoby. Bylo ověřeno, že k porušení zásady obžalovací nedošlo, neboť obžaloba byla podána pro skutky, pro které bylo odvolatelům sděleno obvinění. Rovněž bylo respektováno právo obžalovaných na obhajobu, neboť ti byli poučeni o podmínkách nutné obhajoby, vyplývajících z kvalifikace činu, kladeného jim za vinu, obhájci měli možnost účastnit se prováděných procesních úkonů. Obžalovaní se mohli k obvinění vyjádřit jak ve stádiu přípravného řízení, tak v řízení soudním. Řízení před soudem prvního stupně dostatečně respektovalo zásadu ústnosti (§ 2 odst. 11 tr. ř.) a bezprostřednosti (§ 2 odst. 12, § 220 odst. 1 tr. ř.) provádění důkazů, když svědci (jejichž osobní výslech před soudem byl nezbytný pro náležité objasnění věci), byli soudem osobně slyšeni. Ostatní důkazy, které byly opatřeny a procesní formou provedeny ve stádiu přípravného řízení, byly provedeny v souladu s požadavky zákona. Lze proto konstatovat, že z pohledu procesního nezjistil odvolací soud žádná pochybení, která by z hlediska provedení důkazů, o nichž se napadené rozhodnutí opírá, odůvodňovala zrušení rozsudku z důvodů, uvedených v § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Z ústavního principu nezávislosti soudní moci vyplývá zásada volného hodnocení důkazů. Tento princip je třeba vztáhnout i k postupu soudu, při kterém váží, které důkazy je třeba provést, případně zda a nakolik se jeví nezbytné (žádoucí) dosavadní stav dokazování doplnit. Rozsah nezbytného dokazování je odvoditelný z povinnosti uložené orgánům činným v trestním řízení v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., tj. z povinnosti zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Odvolací soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně své povinnosti dostál. Skutky, jenž jsou popsány ve výroku napadeného rozsudku, je třeba považovat za do té míry objasněné důkazy, které nalézací soud provedl, že o skutkových zjištěních tohoto soudu důvodné pochybnosti nevznikají. Skutková zjištění soudu prvního stupně jsou založena na procesně účinných důkazech a na jejich následném vyhodnocení, které splňuje požadavky § 2 odst. 6 tr. ř. Z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že hodnocení důkazů nalézacím soudem je založeno na velmi pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podstatou obhajoby obžalovaných je popření úmyslu jednat způsobem, předvídaným žalobcem, tedy naplnění subjektivní stránky žalovaného trestného jednání. Nalézací soud na str. 39 – 41 rozsudku, v rámci hodnotících úvah, vyložil, které skutečnosti vyvracejí jimi

uplatněnou obhajobu a které prokazují pachatelství obžalovaných na činu, s čímž se soud druhého stupně plně ztotožnil a odkazuje na podrobné a logické hodnocení.

Je nutno podotknout, že všichni obžalovaní doznali, že v obecné rovině jim byla známa povinnost zaplatit daň z obratu z jednotlivých obchodních případů. Obžalovaný M. H. ve fázi přípravného řízení dne 18. 5. 1992 vypověděl, že všichni tři obžalovaní věděli, že existuje nějaká daň z obratu, kterou budou muset časem zaplatit. Proto také nakupovali, např. za 18,- Kč 0,5 l rumu a odběratelům jej prodávali v cenách 34,- až 36,- Kč. Mysleli si, že peníze, které vydělají tím, že alkohol nakoupí levně a prodají drah, bude stačit na zaplacení daně. Teprve později společně zjistili, že daň z obratu je příliš vysoká a že peníze, které vydělali, jim nebudou stačit na úhradu daně. Toto bylo určitě až po provedení několika prvních obchodů. Poté spoléhali na to, že provedou prodej do Ruska, který se zdál být výhodný a spoléhali na to, že z tohoto obchodu budou mít velký kapitál, kterým daň uhradí. Protože v Rusku začaly být nepokoje, tak z obchodu sešlo. Obžalovaný nevěděl, zda byly provedeny nějaké konkrétní kroky, směřující k realizaci obchodu s Ruskem. Obžalovaný J. M. v procesně využitelné výpovědi, z fáze přípravného řízení ze dne 18. 5. 1992, uvedl, že věděli, že je nějaká daň, která se musí z prodeje alkoholu platit. Teprve v průběhu obchodů se začali blíže zajímat o to, jak je tato daň vysoká a kdy se odvádí. V průběhu měsíce ledna zjistili od firmy ZERO, od které odebírali alkohol, jaká je asi výše daně z obratu. Zhruba tedy po prodeji několika prvních kamiónů věděli, jak vysoká daň z obratu je. Obžalovaný M. P. ve výpovědi, ve fázi přípravného řízení dne 20. 5. 1992, uvedl, že po provedení několika obchodů se dověděli, že se má platit nějaká daň z obratu. Obžalovaný se o to začal zajímat, sehnal si právnické příručky a z nich vyčetl, že daň se odvádí v určitých termínech a jeho výše spočívá ve stupních alkoholu, který se takto prodává. Zjistil, že daň je podstatně vyšší, než původně předpokládali. Dále zjistili, že tímto způsobem, kterým prováděli obchody s alkoholem, by si na daň nevydělali. Spoléhali však na to, že provedou obchod s Ruskem. Obžalovaní tedy již v měsíci lednu 1992 věděli, jaká je výše daně z obratu, přesto však pokračovali v obchodech, i když jim nic nebránilo v tom, aby prodávali za obvyklé ceny, které by umožnily odvedení daně.

Pro naplnění subjektivní stránky daného trestného jednání svědčí dále to, že z jednotlivých smluv, jež byly uzavřeny mezi firmou B.O.S. Falco, spol. s r. o. a firmami

Seliko Olomouc, ZR Brno a Fruta Brno, vyplývá, že obžalovaní byli upozorněni při uzavírání každé z těchto smluv na to, že firma B.O.S. Falco spol. s r. o. nese odpovědnost za to, že zboží, které je předmětem smlouvy, musí být vyvezeno mimo území ČSFR a nesmí být prodáno na vnitřním trhu a že se jedná o zboží, určené pro vývoz, a to právě proto, že toto zboží bylo nakoupeno firmou B.O.S. Falco, spol. s r. o. bez daně z obratu a daně z alkoholu. Tyto skutečnosti rovněž vyplývají z jednotlivých faktur a dodacích listů. Pokud obžalovaní uvedený alkohol dále prodávali za cenu s daní z obratu odběratelům, museli si být vědomi povinnosti zaplatit daň z obratu.

Další skutečností, jež nepochybně vyvrací obhajobu obžalovaných o nenaplnění subjektivní stránky skutkové podstaty daného trestného jednání, je to, že z výpovědi svědka P. B., referenta Finančního úřadu Brno I, bylo zjištěno, že ve firmě B.O.S. Falco, spol. s r. o. prováděl kontrolu placení daně z obratu. Dne 24. 3. 1992 se se svými spolupracovníky osobně dostavili do firmy obžalovaných. Jednali s obžalovaným M. P., který jim sdělil, že žádné doklady ve firmě nejsou, že je má obžalovaný M. a že je sežene do 26. 3. 1992. Tohoto dne se obžalovaný P. dostavil za svědkem do zaměstnání na finanční úřad a sdělil mu, že požadované doklady nemá, že se obžalovaný M. ztratil někde mezi Prešovem a Brnem. Svědek ještě téhož dne osobně zanesl do firmy B.O.S. Falco, spol. s r. o. výzvu k předložení veškerých dokladů o obchodní činnosti této firmy. Výzvu předložil p. Ž. zaměstnanci firmy obžalovaných, neboť obžalovaní nebyli k dispozici. Pan Ž. se svědka zeptal, co by se stalo, kdyby obžalovaný M. havaroval a auto shořelo i s doklady. Svědek B. odpověděl, aby podobné věci vůbec nezkoušeli. V době od 30. 3. 1992 do 2. 4. 1992 byl svědek v telefonickém kontaktu s firmou B.O.S. Falco, spol. s r. o., ale bylo mu řečeno, že se obžalovaný M. ještě neobjevil. V pátek dne 3. 4. 1992 se dostavil na finanční úřad obžalovaný M. a přinesl faktury za měsíc leden 1992. V týdnu po 10. 4. 1992 svědkovi B. obžalovaný M. donesl faktury za únor 1992.

Pro úmysl obžalovaných zkrátit daň z obratu svědčí dále jejich jednání dne 30. 3. 1992, kdy obžalovaní prodali p. M. alkohol bez daně z obratu a následně jej zpět odkoupili za cenu s daní z obratu. Za tuto účetní machinaci R. M. obdržel částku 700.000,- Kč. Je nepochybné, že 31. 3. 1992 fiktivně účetně prodali a zpět koupili zboží,

které již bylo prodáno a účetně se tak snažili převést daňovou povinnost na firmu M. a to ještě před kontrolou finančního úřadu. Navíc bylo zjištěno, že obžalovaní antidatovali závaznou objednávku firmy Malatinec, kde je uvedeno datum 20. 12. 1991 a též smlouvu mezi firmou obžalovaných a firmou Malatinec, zastoupenou R M: a to na den 23. 12. 1991, přičemž firma Malatinec byla registrována u Okresního soudu v Banské Bystrici až dne 3. 2. 1992.

To, že obžalovaní v polovině měsíce února 1992 byli poučeni o výši daně z obrátu a jejich povinnosti tuto platit každý měsíc, je prokázáno výpovědí svědka V J – referenta Kriminální služby Policie ČR. Z výpovědi tohoto svědka bylo zjištěno, že v polovině měsíce února 1992, společně s kolegou, prováděli kontrolu ve firmě obžalovaných. Po jednom z obžalovaných požadovali, aby jim předložil doklady o nákupu a prodeji alkoholu. On jim sdělil, že nemají vše pohromadě. Za několik dnů měli veškeré doklady nachystány, přičemž svědek zjistil, že z toho, co obžalovaní vydělají, v žádném případě nemohou zaplatit daň z obrátu. Toto sdělil jednomu z obžalovaných a ten mu odpověděl, že o tom ví, že na tom prodělávají spoustu peněz, ale, že díky stykům, které tímto získali, prorazí obchod na východ do Ruska a tam že uzavřou výhodný obchod, při kterém se jim to vrátí. Svědek obžalovanému sdělil, že v tomto případě se platí daň z obrátu každý měsíc. Obžalovaný však vystupoval suverénně, řekl mu, že mají čas to zdanit do konce kalendářního roku. Jednání obžalovaného bylo suverénní, svědek nabyl dojmu, že je mu vše jasné. Dále svědkovi říkal, že jsou začínající firma, proto mají v dani odklad. Z výpovědi svědka F V – staršího referenta Policie ČR, Správy Jižomoravského kraje, vyplývají skutečnosti shodné s těmi, jež ve své výpovědi uvedl V J.

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že pro úmysl obžalovaných zkrátit daň z obrátu svědčí i ta skutečnost, že obžalovaní jako majitelé firmy B.O.S. Falco, spol. s r. o. nesplnili svou oznamovací povinnost o zahájení činnosti firmy dle zák. č. 73/1952 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně ustanovení § 9 tohoto zákona, dle něhož podniky jsou povinny přihlásit se k daňové registraci u místně příslušných finančních orgánů podle svého sídla. Podnik písemně oznámí finančnímu

orgánu zahájení podnikové činnosti, a to do 15 dnů od jejího zahájení. Rovněž oznámí do 15 dnů změny, ukončení, zastavení nebo přesídlení.

Podstatou opravného prostředku všech tří obžalovaných, jak již bylo konstatováno výše, je popření úmyslu jednat způsobem, předvídaným žalobcem, tedy naplnění subjektivní stránky daného trestného jednání. Pro naplnění subjektivní stránky trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné dávky podle § 148 odst. 1, odst. 3 tr. zák. se vyžaduje úmysl. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že obžalovaní se daného trestného jednání dopustili v úmyslu přímém dle § 4 písm. a) tr. zák. Obžalovaní tedy jako majitelé firmy B.O.S. Falco, spol. s r. o. chtěli způsobem, v trestním zákoně uvedeným, porušit zájem chráněný tímto zákonem, tedy chtěli ve větším rozsahu zkrátit daň, přičemž svým jednáním popsaným ve výroku napadeného rozsudku způsobili škodu velkého rozsahu (39.336.248,- Kč). Odvolací soud tak nepřisvědčil uplatněné obhajobě obžalovaných.

Dle odvolacího soudu není tedy možno pochybovat o skutkových závěrech učiněných soudem prvního stupně. Tyto skutkové závěry krajského soudu tak, jak vyplývají z okolností uvedených výše, měly oporu v provedených důkazech, jejichž hodnocení soudem nalézacím plně odpovídalo ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Nalézací soud nepochybil ani v právní kvalifikaci jejich trestného jednání. Obžalovaní jako plně trestně odpovědní pachatelé svým jednáním, popsaným ve výroku napadeného rozsudku, naplnili veškeré zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zkrácení daně podle § 148 odst. 1, 3 tr. zák., ve znění zákona účinného do 31.12.1993. Nalézacím soudem byly správně shledány podmínky pro aplikaci ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák. Mezi okolnosti, které zvyšují podstatnou měrou typovou společenskou nebezpečnost jednání popsaného v základní skutkové podstatě daného trestného činu tak, že ve svém důsledku dochází ke zvýšení typové nebezpečnosti jednání obžalovaných, patří způsobená škoda (39.336.248,- Kč), počet útoků (46), způsob spáchání trestné činnosti, kdy se obžalovaní snažili své trestné jednání zakrýt účetní machinací. Konkrétní stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaných tak není určován pouze jednou okolností (výší škody), nýbrž komplexem všech výše uvedených okolností, jež ve svém souhrnu podstatně zvyšují stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaných.

Nalézacímu soudu je však nutno vytknout a tím přisvědčit odvolací námitce státního zástupce, že pochybil, když trest obžalovaným uložil za použití ust. § 40 odst. 1 tr. zák., tedy pod hranicí zákonné trestní sazby §148 odst. 3 tr. zák. (ve znění zák. účinného do 31.12.1993).

K mimořádnému snížení trestu odnětí svobody odvolací soud připomíná, že od 1. 7. 1990 zákon neváže postup podle § 40 tr. zák. na výjimečné okolnosti případu ani na mimořádné poměry pachatele, dává tedy větší aplikační volnost soudům, které takto mohou přihlížet již k okolnostem případu nebo poměrům pachatele. Na druhé straně již z názvu ustanovení vyplývá, že má jít o mimořádné snížení trestu odnětí svobody a nemohou je tedy odůvodnit jen běžně se vyskytující skutečnosti. Okolnostmi případu mohou být všechny okolnosti, které mají vliv na posouzení společenské nebezpečnosti, tedy okolnosti, které jsou znaky příslušné skutkové podstaty, pokud svým charakterem vybočují z rámce obvyklosti, ale i jiné okolnosti, pokud se v dané kvalitě a kvantitě obvykle nevyskytují. V daném případě nebyly odvolacím soudem shledány žádné okolnosti případu, které má na mysli ust. § 40 odst. 1 tr. zák. a které by odůvodňovaly snížení trestu pod dolní hranici trestní sazby trestním zákonem stanovené.

Mimořádně lze snížit trest buď na základě okolností případu (což nebylo shledáno), nebo na základě poměrů pachatele, stačí tedy naplnění alespoň jednoho tohoto hlediska. Poměry pachatele jsou okolnosti, týkající se osoby pachatele, které přímo nesouvisí s trestným činem a nemají vliv na výši společenské nebezpečnosti (§ 31 odst. 1). Vždy však musí být k tomu splněna podmínka, že by použití nesnížené trestní sazby trestu odnětí svobody bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že účelu trestu lze dosáhnout i trestem kratšího trvání.

Za poměry pachatele lze považovat např. vážnou chorobu pachatele, závislost mnohačlenné rodiny pachatele na jeho výdělku, psychický stav pachatele, atd., ne však jen dobrou pověst, vedení řádného života, dosavadní bezúhonnost či značný časový odstup od spáchání trestné činnosti. Protože soud druhého stupně neshledal u všech tří obžalovaných splnění ani jedné ze zákonných podmínek pro mimořádné snížení trestu pod

spodní hranici zákonné trestní sazby, přisvědčil státnímu zástupci, že nalézací soud při ukládání trestu pochybil.

Odvolací soud se dále zabýval námitkami obžalovaných spočívajících v tom, že v předmětné trestní věci byly shledány značné neodůvodněné průtahy, na jejichž způsobení nenesou vinu obžalovaní, nýbrž orgány činné v trestním řízení, a to konkrétně soud prvního stupně. Vrchní soud musel těmito námitkám přisvědčit. Pro tento závěr svědčí následující. Žalované skutky byly spáchány v rozmezí od 6.1.1992 do 3.3.1992. Obžalovaným bylo sděleno obvinění pro předmětné trestné jednání dne 27.4.1992 a dne 26.6.1992. Obžaloba byla podána Krajským státním zástupcem v Brně Krajskému soudu v Brně dne 30.8.1994. Dne 24.10.2000 byla tato trestní věc přidělena k projednání a rozhodnutí předsedovi senátu, který dne 5.12.2000 nařídil hlavní líčení na den 4.1.2001. Na žádost obhájce obžalovaných H. a P., JUDr. Miloslava Petržely, byl stanoven nový termín hlavního líčení, a to na den 14.2.2001. Tento den se však hlavní líčení nekonalo z důvodu nemoci předsedy senátu a byl stanoven nový termín hlavního líčení na den 6.3.2001. Dne 6.3.2001 se hlavní líčení nekonalo, neboť nebyla zachována lhůta k přípravě na hlavní líčení u obžalovaného M. P. a nový termín byl stanoven na den 12.4.2001. Hlavní líčení se poté konala ve dnech 12.4.2001, 13.6.2001 a 10.7.2001, kdy byl vyhlášen napadený rozsudek. Rozsudek byl vypraven dne 21.1.2002. Věc byla předložena Vrchnímu soudu v Olomouci dne 29.3.2002, dne 15.5.2002 byla věc bez věcného vyřízení vrácena Krajskému soudu v Brně a opět byla předložena soudu odvolacímu dne 5.6.2002. Lze tedy shrnout, že přípravné řízení trvalo 2 roky a 4 měsíce, s ohledem na rozsáhlé dokazování nebyly shledány v činnosti těchto orgánů žádné průtahy. První hlavní líčení ve věci před nalézacím soudem se mělo konat po 6 letech a 4 měsících ode dne, kdy byla u věcně a místně příslušného soudu podána obžaloba, tedy po tuto dobu trvala nepřetržitě nečinnost soudu prvního stupně. Od zahájení trestního stíhání do konání veřejného zasedání před soudem odvolacím uplynula tak doba téměř 11-ti let.

Výše uvedené skutečnosti dle odvolacího soudu svědčí pro závěr, že námitky obžalovaných ohledně neodůvodněných průtahů jsou relevantní. Problematikou zastavení trestního stíhání se zabývá rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10.7.2002 sp.zn. 5 Tdo 178/2002. Vrchní soud v Olomouci se ztotožnil s tam provedenou analýzou

možnosti rozhodnutí soudu o zastavení trestního stíhání a považuje za vhodné podstatnou část argumentace ze zmíněného rozhodnutí převzít do svého rozhodnutí.

V obecné rovině je třeba k dané problematice nejprve zmínit některá východiska a principiální postoje. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb., ve znění č. 41/1996 Sb. A č. 243/1998 Sb., dále jen „Úmluva“) byla publikována ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb., a stala se tak součástí právního řádu ČSFR. Od 1.1.1993 se na základě ústavního zákona č. 4/1993 Sb. stala součástí právního řádu České republiky a podle článku 10 Ústavy České republiky (ve znění před účinností ústavního zákona č. 395/2001 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 6. 2002) byly ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách, jimiž je Česká republika vázána, bezprostředně závazné a měly přednost před zákonem. Podle platného a účinného znění (od 1. 6. 2002) článku 10 Ústavy České republiky jsou již všechny vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu, přičemž stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. **Článek 6 Úmluvy stanoví právo na spravedlivý proces.** Pod uvedeným názvem je uveden soubor dílčích práv a svobod, **jehož součástí je i právo na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě. Přiměřenost délky řízení** je judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) **posuzována s ohledem na konkrétní okolnosti případu, s přihlédnutím ke kritériím zakotveným v judikatuře Soudu, jimiž jsou složitost případu, chování stěžovatele a chování státních orgánů, popřípadě též k zájmům stěžovatele.** Soud v žádném ze svých rozhodnutí nekonkretizoval „obecně závaznou“ dobu, kterou by bylo možno za přiměřenou lhůtu považovat. Článek 6 odst. 1 Úmluvy nestanoví žádnou výslovnou sankci, již by stíhal porušení tohoto práva, a to ani v podobě konkrétního pozitivně stanoveného důvodu pro zastavení trestního stíhání. Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve formě zastavení řízení Soud z článku 6 Úmluvy v žádném ze svých rozhodnutí nevyvodil. Judikatuře Soudu v této otázce odpovídá též rozhodovací praxe Ústavního soudu České republiky. V rozhodnutích řešících otázku porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě vyslovil Ústavní soud závěry korespondující názorům Soudu. Ústavní soud zdůraznil, že samotná skutečnost, že bylo porušeno právo na projednání věci soudem bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě, nemůže být důvodem pro zrušení napadených

rozhodnutí a že zákon mu v této souvislosti nedává možnost přiznání jiné satisfakce, nežli je vyslovení názoru, že toto právo bylo porušeno (viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 215/96 a sp. zn. III. ÚS 70/97). V některých svých rozhodnutích pak Ústavní soud přikázal příslušnému orgánu veřejné moci, aby nepokračoval v průtazích a aby ve věci neprodleně jednal. Ani v jednom z případů, v nichž Ústavní soud řešil otázku průtahů v řízení a překročení přiměřené lhůty, nezvolil možnost postupu korespondujícího závěrům přijatým v tomto usnesení. Naproti tomu odlišné stanovisko v této otázce zaujal Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích ze dne 27. 3. 2002, sp. zn. 4 Tz 1/2002, a ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001. V těchto rozhodnutích Nejvyšší soud připustil možnost zastavení trestního stíhání s poukazem na ustanovení článku 6 Úmluvy za předpokladu, že **právo státu na trestní stíhání pachatele se dostane do extrémního rozporu s právem obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě**. V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že v otázce dodržení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě neexistuje jakýkoliv obecný model řešení, nýbrž každý konkrétní případ musí být hodnocen individuálně v závislosti na jeho okolnostech. Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve formě zastavení trestního stíhání nelze bezvýjimečně vyloučit, ale je nutno takové rozhodnutí vnímat jako **řešení zcela výjimečné až extrémní** s ohledem na konkrétní okolnosti každého takového případu, které musí být individuálně, precizně a přesvědčivě odůvodněno s přihlédnutím k zájmům obviněného na jedné straně, ale i k zájmům dalších osob bezprostředně zúčastněných na řízení na druhé straně, zejména poškozených, kteří mají také právo na spravedlivý proces s obviněným, který je prost neodůvodněných průtahů, vede k spravedlivému posouzení případu a nakonec i k spravedlivému rozhodnutí. Pouhý odkaz na délku řízení a příslušný článek Úmluvy, v němž navíc taková možnost není výslovně upravena, za dostačující argument nelze považovat. Při akceptaci zásadní nutnosti zastavit při zjištění závažných průtahů bezvýjimečně trestní stíhání by totiž byla nejenom odmítnuta ochrana práv a zájmů poškozených v trestním řízení, včetně těch zájmů, které chrání trestní právo hmotné, ale došlo by též k nepříznivému zásahu do práv a zájmů obviněného tam, kde by obviněný i přes porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě chtěl dosáhnout výsledku pro něj příznivějšího, totiž rozsudku zprošťujícího. Přijetím takového řešení by proto ani nedošlo k naplnění článku 13 Úmluvy, podle kterého musí mít každý, jehož práva a svobody přiznané touto úmluvou byly

porušeny, účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.

Trestní řád v ustanovení § 11 odst. 1 uvádí případy, ve kterých je trestní stíhání nepřípustné, a v důsledku toho nelze trestní stíhání zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat. Důvody pro zastavení trestního stíhání jsou v ustanovení § 11 odst. 1 tr. řádu vymezeny taxativně, pozitivně a výslovně. Představují kogentní úpravu a je nutno je chápat jako zákonem předpokládaný a přesně stanovený průlom do zásady oficiality a legality patřící mezi základní zásady trestního řízení. To v plné míře platí i pro důvod uvedený v § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu. Odkaz na mezinárodní smlouvu, jíž je Česká republika vázána, obsažený v tomto ustanovení znamená, že taková mezinárodní smlouva musí stanovit důvod pro zastavení trestního stíhání jednoznačně. V případě zvažované Úmluvy tomu tak není a jak již bylo výše uvedeno, článek 6 odst. 1 Úmluvy žádný výslovný důvod pro zastavení trestního stíhání neobsahuje. Úmluva tedy neobsahuje žádné ustanovení, na které by se bylo možno odvolat jako na důvod, podle něhož lze trestní stíhání zastavit. Vzhledem k tomuto nedostatku příslušné pozitivní úpravy by pak bylo možno dovodit v uvedených zcela výjimečných až extrémních případech **možnost zastavení trestního stíhání s odkazem na článek 6 Úmluvy pouze za použití analogie**, která je v trestním právu procesním zásadně přípustná.

Porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě je bezpochyby významným zásahem do principů zaručujících právo na spravedlivý proces. Nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení jsou závažným a nežádoucím jevem, který nejen odporuje smyslu práva obviněného, ale i poškozeného na spravedlivý proces, ale je i v rozporu se základními zásadami trestního práva a odporuje účelu trestního řízení. Současně je však nutno konstatovat, že porušení tohoto práva samo o sobě nezakládá nepřípustnost trestního stíhání, a to ani s ohledem na požadavek účinných prostředků nápravy podle článku 13 Úmluvy. Článek 6 Úmluvy je třeba v první řadě považovat za pokyn či apel signatářským státům, aby organizovaly své soudnictví tak, aby principy soudnictví v Úmluvě zakotvené, byly respektovány. Stát prostřednictvím k tomu určených orgánů rozhoduje o obviněních z trestných činů a zajišťuje případná potrestání pachatelů. Rozhodování o vině a trestu v rámci trestního řízení je nejen právem, ale především

povinností těchto orgánů. Je zcela v rozporu se smyslem článku 6 Úmluvy, aby orgán činný v trestním řízení, který v důsledku své dlouhodobé nečinnosti průtahy v řízení způsobil, se této své povinnosti zbavil, aniž by vyvinul jakoukoli iniciativu k naplnění účelu trestního stíhání, jímž je právě rozhodnutí o otázce viny, případně trestu.

Účelem trestního řízení je zejména to, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni, přitom má působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití (§ 1 odst. 1 tr. řádu). Trestní řízení je pak ovládáno základními zásadami zaručujícími naplnění shora popsáního účelu trestního řízení, které se uplatní nejen z pohledu samotného obviněného, ale i z pohledu práv a povinností ostatních subjektů a stran trestního řízení. Zejména s ohledem na práva těchto ostatních subjektů, popř. stran na trestním řízení zúčastněných je akceptace závěru o možnosti orgánu, jenž průtahy v řízení sám způsobil, popřípadě částečně způsobil, po pouhém konstatování tohoto stavu trestní stíhání zastavit, zcela nepřijatelná. Tímto postupem by byla zcela nežádoucím způsobem modifikována zásada oficiality, jež stanoví, že každý orgán činný v trestním řízení má povinnost z vlastní iniciativy učinit vše pro naplnění účelu trestního řízení, a zároveň by se tak oslabovaly funkce trestního práva v obecném smyslu, zejména funkce ochranná. V dané trestní věci nalézací soud řízení nezastavil, tuto trestní věc projednal a rozhodl o vině i trestu obžalovaných.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl vrchní soud k závěru, že podmínky pro rozhodnutí o zastavení trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. za použití analogie, byly v daném případě splněny, neboť neodůvodněné průtahy v trestním řízení zapříčiněné nalézacím soudem v konfrontaci s rozsahem a složitostí trestní věci, odůvodňuje takové rozhodnutí, byť je ho možno považovat za výjimečné právě s ohledem na extrémní okolnosti tohoto případu.

K otázce složitosti posuzované trestní věci, jakož i k postoji obžalovaných v průběhu řízení odvolací soud konstatuje, že rozsah a závažnost předmětné trestní věci se nijak nevymyká ostatním případům, projednávaných v rámci příslušnosti soudu podle § 17 odst. 1 tr.ř., o čemž svědčí i to, že hlavní líčení před soudem prvního stupně se konala ve 3 jednacích dnech. Obžalovaní se na průtazích v řízení, a to jak na jejich vzniku, tak na

délce, nepodíleli. Obžalovaní J M a M H mimo předmětné trestní věci nebyli odsouzeni. V místě bydliště nebylo k jejich osobám zjištěno žádných negativních poznatků. Oba obžalovaní tedy po celou dobu od spáchání předmětné trestní věci žili řádným způsobem života. Obžalovaný M P byl v minulosti jednou odsouzen, a to trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 24.10.1997, č.j. 12T 127/97-250, pro trestný čin dle § 118 odst. 1 tr. zák. a trestný čin dle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 10-ti měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu dvou roků (uplynula dne 28.5.2000), přičemž usnesením Městského soudu v Brně ze dne 2.11.2000, č.j. 12T 127/97-278, bylo rozhodnuto o jeho osvědčení. Z místa bydliště rovněž k jeho osobě nebylo shledáno žádných negativních připomínek. Obžalovanému tudíž nelze přičíst k tíži přitěžující okolnost dle § 34 písm. j) tr. zák.

V posuzované věci nelze zejména pominout skutečnost, že extrémní průtah zapříčinil senát krajského soudu a po dobu delší než 6 roků a 4 měsíce neučinil žádný právně relevantní úkon směrem k meritornímu vyřízení věci. Tato nečinnost nebyla žádným způsobem odůvodněna. Měla-li být tímto důvodem enormní zatíženost Krajského soudu v Brně při vyřizování trestní agendy v prvním stupni, pak **bylo povinností příslušných soudních orgánů přijmout taková opatření, která by urychleně vedla k nápravě a zvládnutí takovéto výjimečné situace.** V této souvislosti lze také odkázat na judikaturu Soudu, která přetížení soudů zpravidla neuznává jako omluvu nepřiměřenosti délky řízení, neboť **smluvní státy Úmluvy jsou povinny organizovat soudnictví tak, aby soudy vyhověly požadavku čl. 6 Úmluvy** (viz rozsudek Soudu ve věci De Micheli z roku 1993). Nelze přehlédnout, že Soud také v tomto kontextu zaujímá stanovisko, že smluvní státy nenesou odpovědnost v případě přechodného nahromadění případů u jejich soudů, jestliže urychleně přijmou opatření ke zvládnutí této výjimečné situace (dále viz rozsudek Soudu ve věci Bagetta z roku 1987).

Je-li Česká republika Úmluvou vázána a v ní zakotvená práva mají být zaručena i občanům ČR, pak nelze ustanovení Úmluvy pokládat za pouhou směrnici pro signatáře Úmluvy, ale je povinností států přizpůsobit systém vnitrostátního práva tak, aby vyhovoval daným kritériím. **Pokud by tomu tak nebylo, signatáře by jiný výklad nenutil k nápravě neodpovídajícího stavu, ale ve své podstatě by umožňoval neomezené porušování**

daných práv. Takový výklad by byl v rozporu s článkem 17 Úmluvy, který stanoví, že „nic v této Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jakoby dávalo státu, skupině nebo jednotlivci, jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, zaměřených na zničení kteréhokoli ze zde přiznaných práv a svobod nebo na omezování těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než Úmluva stanoví.“

Intervenující státní zástupkyně u veřejného zasedání před soudem druhého stupně uvedla, že existuje názor, že lze čl. VI odst. 1 Úmluvy použít analogicky za splnění požadavku, že průtahy v konkrétní věci jsou takového charakteru, že bylo extrémním až výjimečným způsobem porušeno právo obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě, jako součást práva na spravedlivý proces, že v takových případech se však hovoří o době blížící se lhůtě promlčení. Dle názoru intervenující státní zástupkyně, o takový případ v této trestní věci nejde. K tomu je nutno připomenout, že dle § 67 odst. 1 písm. b) tr. zák. trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí v daném případě dvanáct let. Absolutní neodůvodněná nečinnost soudu prvního stupně trvala bez jediného přerušení 6 let, 3 měsíce a 6 dnů, neboť ke Krajskému soudu v Brně byla podána obžaloba dne 30.8.1994 a dne 5.12.2000 předseda senátu nařídil hlavní líčení na den 4.1.2001. Od spáchání předmětného trestného jednání do dne konání veřejného zasedání před soudem druhého stupně uplynula doba téměř 11 let (3.3.1992 – 29.1.2003). Výše uvedené svědčí pro závěr, že se jedná o extrémní případ.

Odvolací soud je přesvědčen, že dostane-li se právo a povinnost státu na stíhání a potrestání pachatele trestné činnosti výlučně nebo zejména z důvodů na straně státu do extrémního rozporu s právem obžalovaných na projednání jejich věci v přiměřené lhůtě, jak je tomu v posuzované věci, zbavuje se tím stát svou nečinností práva na stíhání a potrestání pachatele trestné činnosti. Takový postup orgánů trestního řízení výrazně oslabuje právní jistoty stíhaných osob a jejich důvěru k zajištění ochrany jejich základních ústavních práv ze strany orgánů státní moci.

V situaci, kdy trestní řízení dosud nebylo pravomocným rozhodnutím ve věci skončeno, lze z důvodu, že to stanoví mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána, trestní stíhání zastavit pro nepřipustnost. Samotná dikce zákona (ustanovení § 11 odst. 1 písm. j/

tr.ř.) vyjádřená konkrétně slovy „stanoví-li“ přitom nemůže být vykládána pouze tak, že nepřipustnost trestního stíhání musí mezinárodní smlouva výslovně stanovit tak, jak je tomu např. u mezinárodně uznávaných zásad trestního řízení (článek 7 odst. 1 Úmluvy – zákaz retroaktivity) nebo zásada „nebis in idem“ (článek 4 odst. 1 protokolu č. 7 k Úmluvě). Podle přesvědčení vrchního soudu je trestní stíhání nepřipustné také tehdy, kdy v jeho průběhu dochází k tak hrubému porušování práv stíhané osoby, jež jsou garantována mezinárodní smlouvou, že zájem na jeho ochraně a zachování převáží v konkrétním případě nad zájmem, právem a povinnostmi státu na stíhání a potrestání pachatelů trestných činů.

Lze uzavřít, že ač trestní řád neobsahuje výslovné ustanovení o nepřipustnosti trestního stíhání, které by bylo důsledkem porušení článku 6 odstavec 1 Úmluvy a odkaz na ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. stále ještě vzbuzuje pochybnosti o tom, zda jde v posuzovaném případě o příléhavé ustanovení, nelze nevidět, že trestní řád nemá výslovné ustanovení, které by garantovalo dodržování Úmluvy, což však neznamena, že nelze Úmluvu aplikovat, zvláště když je bezprostředně závazná a podle článku 10 Ústavy ČR má přednost před zákonem.

Z uvedených důvodů byl z titulu odvolání všech obžalovaných a státního zástupce napadený rozsudek zrušen a nově rozhodnuto tak, jak to vyplývá z výrokové části tohoto usnesení, neboť soud druhého stupně je přesvědčen, že zastavení trestního stíhání v tomto posuzovaném případě je důvodné, odůvodněné a zákonné s odkazem na čl. 6 odst. 1 Úmluvy aplikací analogie ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Je však přípustné dovolání k Nejvyššímu soudu ČR v Brně do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí, které mohou podat jak Nejvyšší státní zástupce, tak obžalovaný. Dovolání je nutno v uvedené lhůtě podat u Krajského soudu v Brně, který rozhodoval v prvním stupni. Obžalovaný může podat dovolání pouze prostřednictvím svého obhájce. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolání

domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) – l) nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno a důvody dovolání lze měnit po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Olomouci dne 29. ledna 2003.

Předseda senátu:

JUDr. Vladimír R u t a r, v.r.

Zpracovala:

JUDr. Martina K o u ř i l o v á, v.r.

Za správnost vyhotovení:

Anna Králíčková